

Практикага болушту

Жарлу алтай бичиичининг чүмделге јолын үренедим...

Өбкөзи _____

Ады _____

Отчествозы _____

Чыккан јылы _____

Божогон јылы _____

Чыккан јери _____

Јуртаган јери _____

Бичиичиге учурлалган кереес бар ба:

Кала (город) _____

Оборчы (скульптор) _____

Бичиичининг кандый чүмдемелдерин билерин?

Чөрчөктөр _____

Куучындар _____

Повестьтер _____

Романдар _____

Ўлгерлер _____

Бичиичининг чүмдемелдерининг кандый персонажтарын адап берерин?

Бичиичининг күүге салынган чүмдемелдерин билерин бе?

Бичиичининг чүмдемелдерине јуралагн јуруктар бар ба?

Бичиичининг сего јараган чүмдемели кандый? Нези јараган? Јартап бер.

Бичиктин моделин тургус.

1.Кемнин чүмдемели? Толо бичи.

?

Көктийек

2.Чүмдемелдин жанры кандый?

Лазарь Васильевич Кокышев

?

Карабаш каруулда

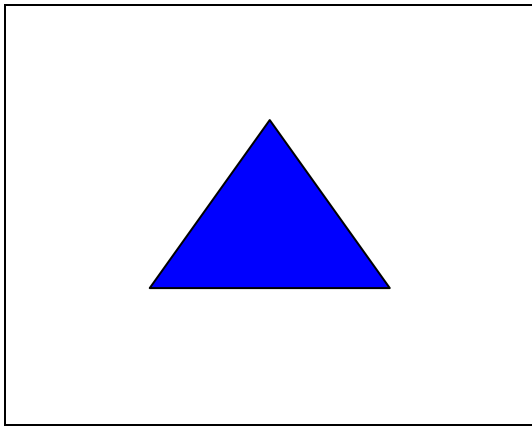
?

*Федоровна
Саруева*

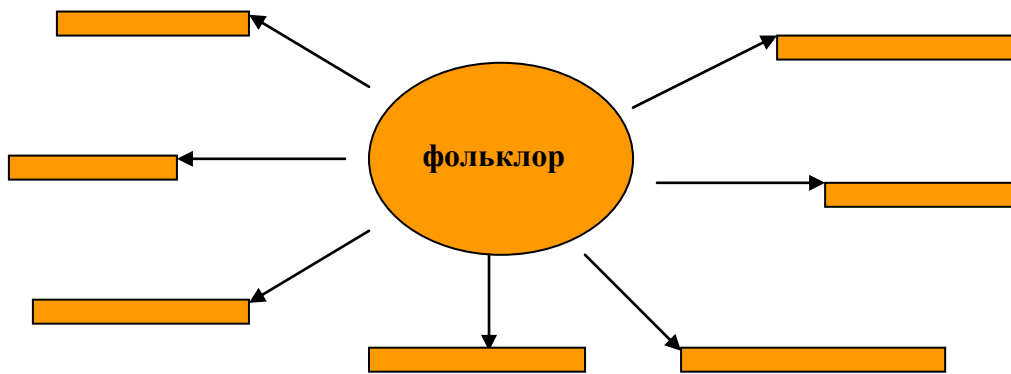
Жайгы энир

3. Бичиичининг ады кем?

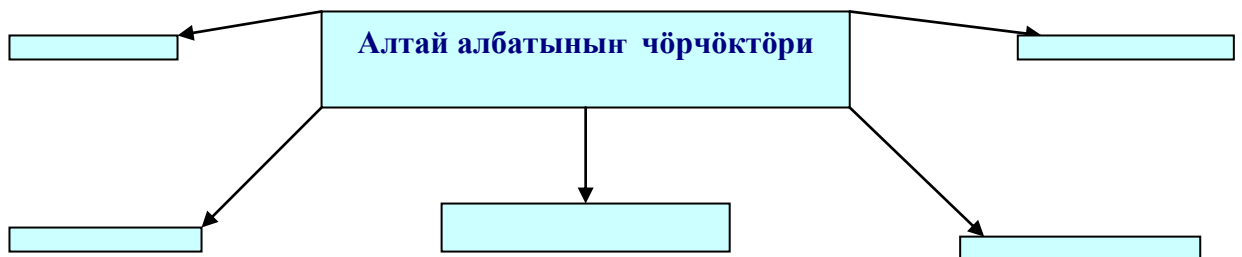

1. Кычырган чүмдемелдин моделин тургус.

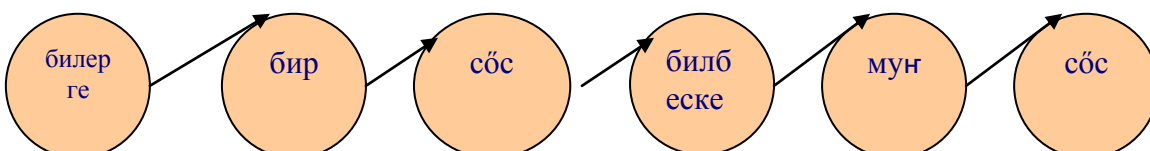
«Фольклор» деп схеманы толтыр (жанрларын бичи)

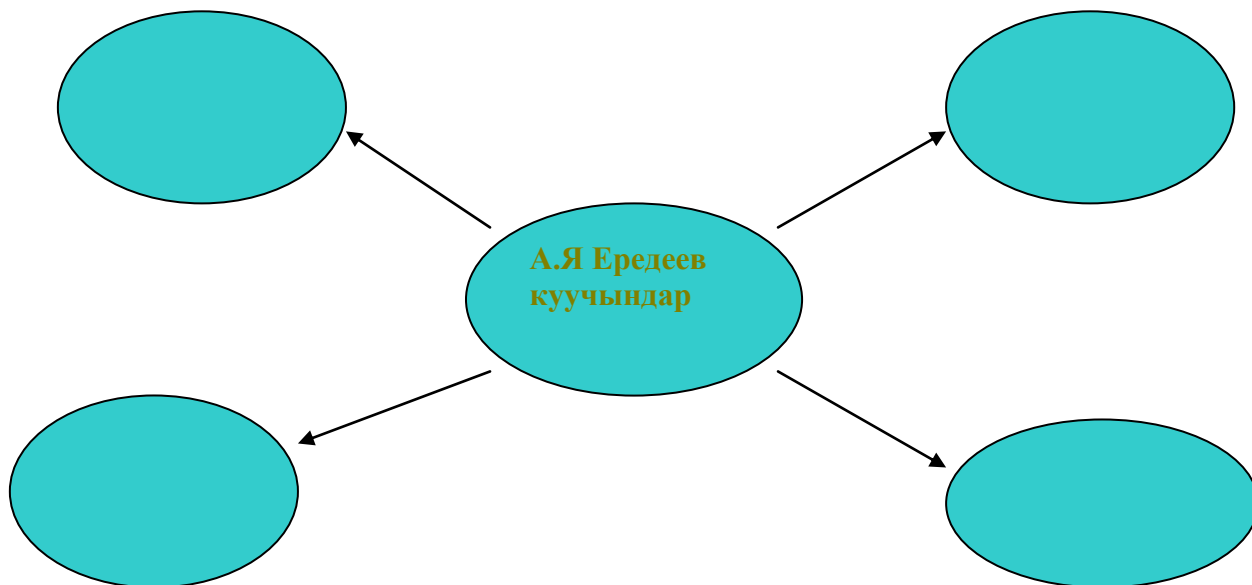
«Алтай албатынын чөрчөктөри» деп схеманы толтыр

Кеп сөсти стрелканын ууланганы айынча кычыр.

Александр Янганович Ередеевтин балдарга учурлаган
куучындарын толо бичи

К.Тепуков «Кем ару?» деп үлгеринде кандый јурук јурайт?
Куру клеткаларга јура эмезе алдына бичи.

Стрелканын (→) болужыла бичиичилердин ады-јолын,
өбөкөзүн көргүс

БРОНТОЙ

ЯНГОВИЧ

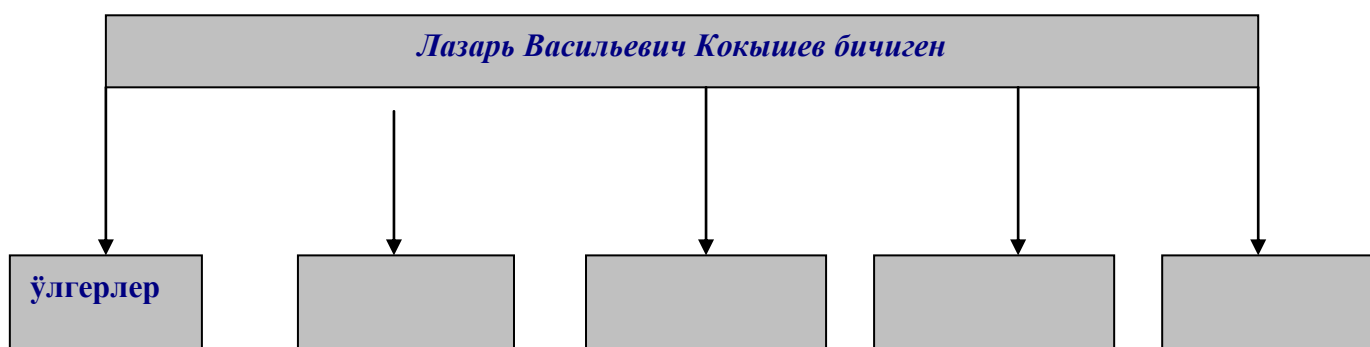
КОКЫШЕВ

ВАСИЛЬЕВИЧ

БЕДЮРОВ

ЛАЗАРЬ

Л.В. Кокышев кандый чүмдемелдер бичиген?

Бу кем? темдектен көргүс (+)

	Кыдыев М.Ю.			Ередеев А.Я	
	Гоюшев Э.			Суразаков С.С	
	Тепуков К.Э.			Палкин Э.М.	
	Кокышев Л.В.			Адаров А.О.	

Сөзлик сөслө иштееринин сүмелери

Бир сөстин энциклопедиясы

1. Сөстин лексический учуры
2. Сөс оос поэзияда (кеп сөстө, табышкактарда, куучындарда, чөрчөктөрдө).
3. Сөс журукта
4. Синоним, антоним табар (табылгадый болзо).
5. Ребус
6. Онон до өскө.

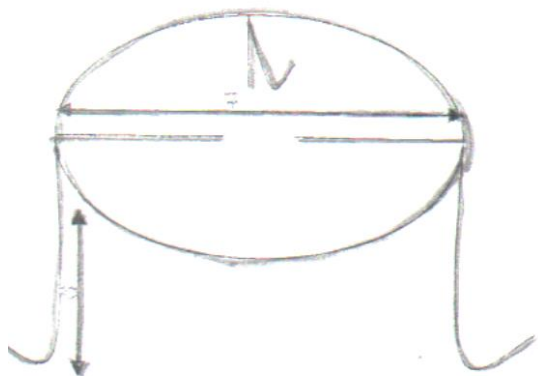
Темдектезе: «ОЧОК»

1. Очок деп сөстин лексический учуры.

Албатынын ондогоныла кажы ла кижинин жүрүминде эн жаан учурлу, жүрегинде эн баалу неме ол онын чыккан-өскөн айылы, онын оды, очогы. Ненин учун десе айылдын очогы, одырган оды – ол билезинин төзөлгөзи, эбире жуулып, эне-аданын колынан оттын, очоктын, жылузынан табылган ырыстын жаркыны алган жер. Кажы ла кижинин жүрүминин бажы очоктын жанынан, ат чакызынын төзинен башталган. Кажы ла биленин өткөн жолы, жайалган салымы, ырызы, сүүнчизи, једими, түбеге де ада-эненин от-очогын эбире өдөт. Алтай албатынын эн байлап чеберлейтени, алкайтаны – ол от. От

кижинг жангыс ла жылыдып, курсак быжырып берип турган эмес – от-очок кижини корып жат.

2. Очокты канайда эдип жат? Очок болот темирден эдилеп жат. Үч бутту, үчинчи буды күп ле керемге көрөр, эжикке турар. Орто бийиги – 6 карыш, диаметри – 7 карыш. Сол жаны – эр жаны, он – жаны эпши келтейи.

3. Кеп-куучын. «Очогыстың кудайы – От-Эне». Озогыда Чуйга Чолушман жеринен бир кыс бала келин болуп келген болуптыр. Бала-баркалу да, мал-ашту да жакшы ла жаткан. Кыстың ла уулдың ада-энелери, ага-карындаштары, эже-сыйындары канча ла катап ал тайганы ажып, агын сууны кечип, айылдашкан болгон. Бир катап келин чай ичип отурала, очокто оттын эдегинде коночы отурганын көрүп ийген. Ол коночыны күндүлөп, амырадардың ордына, тура жүгүреле, коночыны кыскашла алган бойынча, көнөктү сууга салып ийген. Онон угуп турар болзо, ол келиннин айылдап келип жаткан аказы јолдо сууга түжүп божоп калган.

4. Очок алтай алкыштарда.

Чө-өк кайракан! Тенериде киндиктү,
Темир очок курчуулу
Талкан-күлин төжөнгөн
Таш очогын жастанган
Темир очок тайкылбас,
Темдү казан келтейбес, От-Эне кайракан!
Сургулјынду От-Эне
Судазынду ар-јалкын
Киндиктүни бүдүрген, кирбиктүни јайаган
Камыл башту От-Эне!

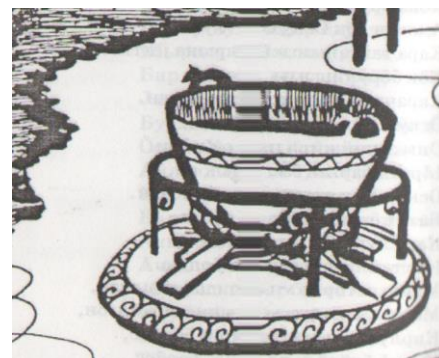
*** Чийди болзо быжырган,

Тонды болзо эргискен, чарчаганды жылыткан, аштаганды азыраган, таш очогы манти болгон, талкан-күли обоо болгон, От-Эне кайракан!

Кырык башту кыс эне, одус башту От-Эне, чө-өк!

5. Очок керегинде табышкактар

Үч уул бир бутту. Изүге күйбес үч болот. Үч карындаштын куры жангыс (очоктын күреези). Кеен ортолыкта кечү јок. Оттын үч талазына үч теертпек көмдим. Эки кара уй јалажып жат (казан ла очок). Ээри јүре берт, токымы артып калт(казан ла очок). Кара куш уча берт, үч јымыртка артып калт (казан ла очок). Кайанын бажында карчага отурды, камыктын сагыжы анда болды (очокто казан). Караты-Мерген аттан јыгылган, канча калык эбیره јуулган (очоктон казан чыгарган, улус јуулган).

6. Ребус

ОЧ +

, + ОК

Журуктарды сөстөргө келиштире стрелкала тартып көргүс.

ТИЙИН

ТҮЛКҮ

